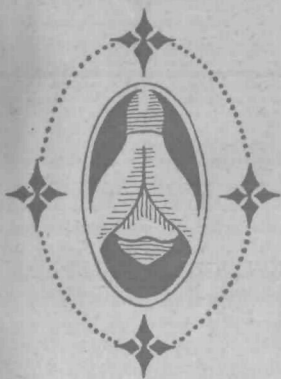

·POŠTNINA · PLAČANA · V · GOTOVINI ·

Kanček

1934-1935

* I * X * X * V * I *

· 7 f . 3 .

Vsebina tretjega zvezka

	Stran
1. Ksenija Jelšnikova: Sveti Miklavž v peklu	57
2. Lamouche — A. Debeljak: Čudežni ključek. Pravljica	62
3. Račun	64
4. Tehniki v živalstvu. 3. Izdelovalka papirja in graditeljica. 4. Žuželka s čudežno sesaljško	65
5. Sava Radič — Mirt: Napis za koroško žaro na grobu kralja Zedinitelja	65
6. Arnošt Adamič: Koruzni frontnik Sandí. Roman za deco. Ilust. prof. Mirko Šubic	66
7. Doma izdelovljene igračke. 1. Harmonikar z opico	70
8. Zvončkarji se uče stenografije	71
9. Marija Jezernikova: Srečni miklavžki	73
10. Pogumni deček	76
11. Pavle Flerè: Pavliha. Ilustrira prof. Francè Podrekar	77
12. Vinko Bitenc: Sveta zemlja. Koroška pripovedka	79
13. Iz mladih peres. Prispevki »Zvončkarjev«	80
14. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
15. Stric Matic, a košem novic	Četrta stran ovitka

**POKAZITE IN PRIPOROČAJTE »ZVONČEK« SVOJIM ZNANCEMI!
NABIRAJTE PRIDNO LISTU NOVIH NAROČNIKOV! ČIM VEČJI BO
KROG »ZVONČKARJEV«, TEM LEPŠA IN OBSEŽNEJŠA BO VSEBINA
NAŠEGA LISTA!**

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrto leta 750 Din. Posamezni zvezki so po 3 Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. — Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin. — Izdaja, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

LETO 36 • ŠTEV. 3
NOVEMBER 1934

Ksenija Jelšnikova

Sveti Miklavž v peklu

Tako žlvahnega vrvenja že dolgo ni bilo v nebesih. Angelčki so pregledovali igrače, jih polagali v škatle in delali lepe rdeče zavitke. Večji angeli so nosili zavitke v skladišča, kjer so jih shranjevali v velikih, zlatih koših. Jutri bo Miklavžev večer in krilati nebeščani pojdejo na zemljo, kjer bo sveti Miklavž obdaroval pridne otroke. Veliki angel je listal po svoji knjigi in gledal, če so natančno vpisana v njej vsa dobra in zla dejanja otrok na zemlji. Drugi krilatec je čistil škofovo palico, tretji je likal zlati škofovski ornat in dolgo belo srajco, pri mizici v kotu pa je četrti lepil nov križ na Miklavževo mitro.

Stari, dobri sv. Miklavž je sedel v svoji sobi. Oblečen je bil v preprosto domačo obleko. Kihal je, ker se je bil prehladil, na nogah je imel tople copate in srebal je vroč čaj.

Tedaj je nekdo potrkal na vrata. Miklavž se je nejevoljno zganil in zamrmral v svojo dolgo brado: »Naprejl!« — Kaj čudno se mu je zdelo to zgodnje trkanje. Bila je sveta Klara.

»Dobro jutro, sveti Miklavž! Ali ti je čaj pomagal? Si se spotil ponoči? — Veš, nevarno je, če si prehlajen in imaš mrzle noge. Zato

sem ti prinesla tople volnene nogavice, da te ne bo zeblo na zemlji.«

»Hvala,« je tiho odvrnil Miklavž.

Šele sedaj je opazila sveta Klara, da je bil nabral Miklavž čelo v ostre gube in da je gledal čmerno predse.

»Kaj ti je, ljubi Miklavž?« ga je vprašala vsa v skrbeh. »Tako zamišljen si in slabe volje. Jutri pojdeš vendar na zemljo... Še vsako leto si se tega najbolj veselil. Kaj te pa letos skrbi? Da ne boš začasno ozdravel?«

Miklavž se je popraskal po bradi in bridko zavzdihnil: »Ljuba Klara, ne moreš si misliti, kakšne skrbi me tarejo. Lucifer mi vedno bolj nagaja. Zadnja leta mi pošilja iz pekla same stare parkeljne, ki so že brez moči in se jim otroci samo smejejo. Kako pa naj potem strahujem poredne dečake na svetu s takimi peklenščki, ki sodijo le še med staro šaro. Lani je bil prvi parkelj ves krevljast in brez repa, predlanskim pa grbast in tako krive noge je imel, da mu je neki porednež zlezel skozi nje in zbežal. Letos dobim gotovo zopet tako slabo robo.«

Sвета Klara je žalostno kimala z glavo, pomagati pa seveda ni mo-

gla. Sveti Miklavž pa se je na glas useknil, tako je bil jezen.

Medtem je vstopil sveti Luka, ki je zelo učen nebeščan, in sveti Miklavž je tudi njemu potožil svoje gorje.

Sveti Luka je dolgo premišljal, kako bi tovarišu Miklavžu pomagal iz zadrege. Hodil je po sobi gor in dol, sveti Miklavž in sestra Klara pa sta ga radovedno gledala.

Nenadoma se je sveti Luka ustavil: »Že vem, kako lahko dobiš bolj šega parkeljna. V peklo moraš!«

Svetemu Miklavžu se je zaletelo, tako se je ustrašil, in sveta Klara je vsa začudena samo odprla usta.

»Kaj? Jaz — v peklo?« se je tresel dobri sveti Miklavž. »Saj imam vendar nebeško izkaznico in nikakor nočem odtod.«

»Saj ne misim za vedno,« je razlagal sveti Luka. »Luciferju, peklenskemu poglavarju, napišem prošnjo, naj te pusti v peklo, da si sam izbereš parkeljna, ki ti bo po volji.«

Počasi je razumeval sveti Miklavž, sveti Luka, nebeški pisar, pa je že napisal pismo in ga vrgel v nebeški poštni nabiralnik.

Kaj bo? Ali bo Lucifer pustil svežega Miklavža v pekel ali ne? Tako so se v mislih ves božji dan spraševali sveti Miklavž, sveti Luka in sveta Klara in vsi trije od samih skrbi tudi vso noč niso zatihnili očesa...

Naslednje jutro.

Lucifer, vladar pekla, je sedel na svojem razbeljenem tronu in parkelj Nepridiprav, njegov osebni tajnik, mu je čital pisma, ki jih je bil pravkar prinesel peklenski pismo-

noša: naznanila novih stanovalcev, obnovo pogodbe z nebeščani zaradi drv za kurjavo v peklu (nakaznica za drva pride šele s popoldansko pošto) in — — — Luciferju so se kar oči zabliskale, ko je Nepridiprav pričel čitati prošnjo iz nebes:

Dvorna nebeška pisarna,
na god svete Barbare

Gospod

L U C I F E R, -

vladar podzemlja in njegovih pritliklin

PEKLO

Podpisani vljudno prosim, da bi p. n. peklenska uprava dovolila gosp. škofu Miklavžu, rodom iz Myre v Mali Aziji, dostop v podzemne prostore in mu omogočila, da letos sam izbere parkeljne po svoji volji. Škof Miklavž se obveže, da poorne parkeljne cele in nepoškodovane.

Z odličnim spoštovanjem
LUKA, nebeški pisar

Lucifer je gledal zlobno predse in velika usta so se mu razširila v pretkan nasmeh.

»Nepridiprav, teci brž po gospodično Domišljavko, predstojnico naše pisarne! Pa brž, sicer ti po veznem čeber ledu na glavo!« In Nepridiprav je tekkel, kar so ga noge nesle, zakaj čeber ledu je najhujša kazen v peklu.

In že je prišla gospodična Domišljavka. Nosila je krvavo rdéčo obleko, imela je kratko pristrižene, nasvedrane črne lase, tolste prste vse pokrite s prstani in kadila je debelo cigaro. Lucifer ji je samo namignil in takoj je sedla k pisalnemu stroju, ki je stal v kotu ob velikanski peči. Lucifer ji je začel narekovati:

Dvorna peklena pisarna,
na god vraga Požeruha

P. n.

DVORNA NEBEŠKA PISARNA,
NEBESA

Vaši cenj. prošnji glede prihoda škofa Miklavža ugodimo pod pogojem, da ta ne spregovori v peklju niti besede. Ako se tega pogoja ne drži, zapade za večno peklenški oblasti.

Z odličnim spoštovanjem
LUCIFER, vladar pekla

Takoj nato je sklical Lucifer peklenško skupščino. Vsi parkeljni so se zbrali pred njegovim prestolom, samo strežniki, ki so pazili na pogubljene duše, so ostali na svojih mestih. Mladi hudički so priskakali prvi in so se trkali z rožički kakor kozli. Nato so prišli starejši, ki so strašno vpili drug na drugega. Najstarejši, ki še zob niso več imeli, so prikrevsali zadnji in so kmalu zadrževali po kotih.

Lucifer je zazvonil s kravjim zvonce in v peklenški slavnostni dvorani je vse utihnilo, samo vrag Požeruh, ki se je bil preveč najedel na svoj god, je glasno smrčal za vladarjevim prestolom. Lucifer je vstal in zarenčal z debelim glasom: »Prijetelji peklenščiki! Sklical sem vas na izredno skupščino, da vam poročam o neljubem gostu, ki ga moramo sprejeti. Škof Miklavž bo osebno prišel sem izbirat letošnjega parkeljna.«

Hudobci so ogorčeno ugovarjali in žvižgali, Lucifer pa se je samo nasmehnil s svojimi škrbastimi usti.

»Mir!« je zatulil in prijel za kravji zvonec. To je pomagalo. »Spomnil sem se tudi zvijače, s katero lahko škofa Miklavža za vedno obdržimo v peklju. Sporočil sem v nebesa, da ne sme škof Miklavž v peklju izpregovoriti niti besedice. Sedaj je vaša naloga, da ga dražite, mu nagajate, kričite nanj, dokler ne izpregovori. Zanesem se na vas, zviti podložniki moji, in zaključujem skupščino.«

Luciferjevemu govoru so peklenščiki navdušeno ploskali. Mladi hudički so kar cvilili od veselja, tako da so zbudili vraga Požeruha, ki je trudno odprl oči in neumno pogledal vesele hudobce.

Kmalu nato je potrkalo na peklenška vrata in vratar je javil prihod škofa Miklavža. Odprli so mu. Sveti Miklavž je vstopil v vsem svojem dostojanstvu, opirajoč se na zlato palico.

Peklenščiki so zaplesali okoli svetnika. »Pozdravljen, Miklavž!« »Ali ti ne bo prevroče v naših sobanah?« »Tu si pač lahko ogreješ svoje sveče, stare kosti.«

Miklavž pa ni odgovoril na te grde pozdrave. Gledal je le, kateri peklenščiki bi bili pripravi za parkeljne. Kmalu je opazil več čvrstih hudičkov, ki so se skrivali v kotu. Brez besede je šel k njim in jim pokimal, naj gredo z njim. Novi parkeljni so ubogali in šli z visokim gostom proti vratom. Tik pred vrati, ki so bila že odprta, pa je zaslišal sveti Miklavž pozdrav: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« in ne da bi kaj pomislil, je pobožno odgovoril: »Na vekomaj! Amen.«

In glej! Takoj so se mu vrata pred nosom zaprla. Bil je ujet v peklu. O, joj! Šele zdaj je pogledal sveti Miklavž, kdo ga je bil pozdravil. Opazil je vruga Nepridiprava, ki si je bil izmislil to zvi-jačo in ki se je sedaj seveda kro-htal na vse grlo. Peklenščki pa so skakali okoli svetega Miklavža in ga dražili. Ta pa je v sveti jezi molčal...

Sveti Luka in sveta Klara sta se- dela v Miklavževi sobi in nestrpno gledala na uro. Kazalec je lezel že proti dvanajsti. Svetega Miklavža pa ni bilo od nikoder, čeprav bi se bil moral že zdavnaj vrniti. Sveti Klari je šlo na jok, sveti Luka pa je razmišljal, če mogoče le ni bilo prav, da je pustil priletnega svete- ga Miklavža samega v pekel. Tedaj je prinesel angel Kodrolašček br- zojavko. Sveti Luka jo je hitro od- prl. Pred očmi se mu je zameglilo, ko je čital:

DVORNA PISARNA NEBESA
ŠKOF MIKLAVŽ PRELOMIL POGOD-
BO ZAPADE PEKLENSKI OBLASTI
LUCIFER

Učeni sveti Luka se je prijel za glavo, preplašeni sestri Klari pa so tekle solze kakor proso čez lice.

»Kaj se je le zgodilo?« je vpra- ševal modri Luka. »Sveti Miklavž vendar ne brblja kakor naši ne- ugnani angeli.«

Hitro je brzobjavil v pekel po toč- nejše obvestilo in kmalu izvedel ža- lostno zgodbo. Sveta Klara je jo- kala in jokala, sveti Luka pa je pre- mišljeval, kako bi rešili dobrega

svetnika Miklavža iz pekla. In po- svetilo se mu je. Ves vesel je pri- jel sveto Klaro za bele roke in zma- govalno zaklical:

»Že vem, kaj bomo storili! Pekel dobi dnevno svojo pošiljko buko- vih drv, s katerimi kuri. Nebeška pisarna mora napisati nakaznico. Brez nje ne morejo peklenščki do- biti drv z zemlje.«

Sveta Klara se je na glas začu- dila.

»Seveda, ti ne veš, kaj se je zgo- dilo pred davnimi leti, ker takrat tebe še ni bilo v nebesih. V peklu so tisto leto tako neusmiljeno ku- rili, da so se Bogu zasmilile pogub- ljene duše in je ukazal, da smejo pokuriti peklenščk: le toliko drv, kakor je napisano na nakaznici iz nebeške pisarne. Danes jim nakaz- nice sploh ne napišemo, da ne bo sveti Miklavž zgorel v pekel.«

»O, ta ubogi revček,« je potožila sveta Klara. »Obul je celo volnene nogavice, ki sem mu jih bila splekla.«

Zgodilo se je, kakor je rekel sveti Luka. Nebeška pisarna tisti dan ni izdala nakaznice. Pekel bo torej brez drv, da se svetemu Miklavžu kaj ne zgodi.

Ne nadoma se je svetemu Luki stemnil obraz. Kaj pa otroci na zemlji? Nocoj pričakujejo vendar svetega Miklavža, pa ga ne bo. Vse prejšnje veselje ga je minilo in tu- di sestra Klara se ni mogla več uto- lažiti.

Počasi je minilo popoldne.

Ko se je bilo zmračilo, je zazvo- nil telefon. Sveti Luka je vzel slu- šalko v roko in kar brž se mu je vidno razjasnil obraz. Kdo mu je neki telefoniral? Bil je to Lucifer,

ki je smel le v najnujnejših primerih po telefonu poklicati nebesa. Govoril je s hreščečim glasom, sve-
ti Luka pa je ves zadovoljen poslušal:

hujšega za podzemnika kakor je mrzla voda? Prosim vas, pošljite nam takoj nakaznico za drva, sicer bomo žalostno poginili. Najhujše pa je, da se pogubljene duše zbira-

Haló! Nebeška pisarna? — Da, sveti Luka, pisar! — Tu Lucifer. Prosim Vas, pošljite nam takoj nakaznico za drva. V peklu je nezno-
sno. Vragi prezebajo in imajo vse trde kosti, pogubljene duše pa se vesele, ker jih ne peče peklenški ogenj, in preganjajo nas, uboge peklenščke. Vse je narobe. Hudobci se skrivajo po kotih in pogubljene duše jih polivajo z mrzlo vodo. Ves ogenj nam je pošel. Prej smo mi kuhali pogubljene duše v vreli vodi, zdaj nas pa one polivajo z mrzlo. Ali si morete misliti kaj

jo okoli vašega rojaka svetega Miklavža.»

Sveti Luka se je zasmel: »Drva vam pošljemo samo tedaj, če nam vrnete svetega Miklavža.«

Lucifer je dolgo jecljal in krel v telefon, končno pa je le moral pustiti, samo da dobi svoja drva.

Medtem so že vsi nebeščani zvedeli, kaj se je bilo zgodilo svetemu Miklavžu. Bili so v velikih skrbeh, sedaj pa jih je sveti Luka seveda potolažil. Kmalu se je vrnil dobri sveti Miklavž, zdrav in vesel, hvale Bogu, in pripeljal s seboj več sta-

sitih parkeljnov. Svetniki in angeli so bili od sile radovedni in bi radi takoj slišali, kako je bilo v peklu. Sveti Miklavž pa jih je zavrnil. »Pozneje vam bom vse natančno povedal, sedaj moram nemudoma na zemljo. Otroci me že željno pričakujejo.«

Bilo je že pozno zvečer in sveti Miklavž ni vedel, kako bi najhitreje prišel na zemljo. Tedaj pa mu je sveti Jožef, nebeški tesar, prinesel več smučī in sani, ki jih je bil napravil tisto popoldne. Kar zdelo se mu je, da se bo sveti Miklavž kasno vrnil.

Lamouche ~ A. Debeljak

Čudežni ključek

Ob lepem pomladnem jutru, sončnem in toplem, kakršne zdaj tako pogrešamo, je mladi paž (dvorski plemičič) Tankred zapustil svoj kraj, da bi šel srečo iskat. Ni mu bilo več za mirno življenje brez razburjenja, kakršno je imel doslej. Hrepenel je po

Iz nebeških vrat so prismočali najprej angelčki, noseč darila v koših na hrbtu, za njimi so se pridrsali parkeljni, ki niso bili nič kaj večši smučanja, na koncu pa se je pripeljal na udobnih saneh sveti Miklavž, zakaj ta ni hotel zaupati smučem svojih starih kosti. Prenevarno bi bilo nemara.

Tako so prišli na zemljo in so spet razveselili pridna otroška srca. Vsi so bili dobre volje, le parkeljni so bili več v snegu kakor na smučeh, ker jim je na levi nogi uhajalo kopito iz stremena...

nenavadnih prigodah, po strašnih nevarnostih, iz katerih bi prišel zmagovit in nepoškodovan. Peš je krenil po prašni cesti, na hrbtu pa je v vreči nosil svoje stvari. Polje je bilo zeleno, gozdovi gosti in dišeči, nebo od kraja do konca sinje in čisto.

Hadil je že nekoliko dni, kar se mu prikaže mesto. Bilo je mogočno obdano z visokim obzidjem. Ob vhodu sta štrlela dva grada, eden bel ko sladkor in sneg, drugi pa črn ko viharna noč ali vranja perot. Tankred je vspešil korak in skoraj dospel do mestnih vrat. Vstopil je in videl potrte ljudi, ki so tihotapili ob zidovih, kakor bi se bali, da bi jih kdo zapazil. Ko je nagovoril mimo idočega moža, je ta skrivnostno položil palec na usta in z znamenjem pokazal, naj molči, nato pa oprezno odšel.

Presenečen je Tankred zavil proti sredini mesta, ki pa sicer ni bilo bogve kolikšno. Ugotovil je, da je palača zaprta. Niti vojaštva ni bilo pred glavnimi vrati. V resnici je bilo videti, da je mesto izročeno splošni bojazni, in Tankred se je vprašal, ali ne bi bolje storil, če bi se napotil drugam.

V tem trenutku je opazil prosjaka, ki je čepel na koncu ceste ter v bedi iztezal roko. Vrgel mu je novce in izpregovoril:

»Vrli mož, kaj pa se godi tod?«

Starec se je zdrznil od groze.

»Ali si hraber?« je vprašal nazadnje.

»Seveda sem.«

»No, pa poslušaj! Ko si vstopil, si moral videti dva grada, belega in črnega. Beli grad hrani v sebi vse bogastvo mesta, črni pa je velika ječa, kjer se joka naša blaga in lepa kraljična Luiza. Zaprl jo je hudoben čarovnik. Nihče si ne upa ulomiti vrat. Sicer pa se vsi tako bojé čarovnika, da si nihče ne drzne ničesar početi in se vsakdo skriva v svoji dobro zapahnjeni hiši. Ako si zares srčen, osvobodiš kraljično. Brž ko ta pride iz grada, izgubi čarodej vso moč in za vselej izgine.«

»Kako pa hočeš, da naj jo rešim?«

Starček se je rahlo nasmehnil.

»Jaz sem prestar, drugače bi bil že sam to naredil. Odkleniti je treba vrata črnega grada, to je vse.«

Tankreda je od sile mikalo vse to, kar je slišal. Rešiti princeso, kakšna slava! Ali kako naj odpre ta vrata? Zahvalil se je beraču in počasi odšel po ulicah, da bi se mu posvetilo v glavi.

Zdajci je nikhla pred njim rdečkasta meglica in vila, krasna kakor dan, se mu je pojavila pred očmi.

»Mladi mož,« je rekla s kristalnim glasom, »dam ti pripomoček, da izvršiš dobro dejanje, ki ga imaš na umu. Ná tale ključ. Odklepa vsa vrata in lahka stvar ti bo, da odkleneš tudi črni grad. Ker nisi prebivalec tega mesta, čarodejec ne bo imel moči do tebe — zaradi tega ti lahko priskočim na pomoč.«

Osupel je Tankred pokleknil z enim kolonom, da bi sprejel dar od vile. Preden je izginila, mu je še velela:

»Dobro si to zapomni, ta ključ ti bo pomagal kolikor krat boš hotel. Ako pa kedaj storiš slabo dejanje z njim, bo izgubil vsako moč.«

Ko je ostal sam, se mu je sprva zadelo, da se mu je sanjalo. Toda ne.

V desnici je držal ključek od rezljane srebra, ki se je veselo lesketal na soncu.

Mali paž se je čutil ves vesel in se je naglo vrnil k mestnim vratom. Spotoma je pel na vse grlo in tako poganjal v beg vse preplašene prepotnike, ki so menili, da imajo opravka s samim čarovnikom.

Naposled je stal pred gradoma. Iz previdnosti je Tankred sklenil preizkusiti moč čudovitega ključka, preden bi poskusil oteti kraljično Luizo. Približal se je belemu gradu in vtaknil ključ v velikansko, težko ključavnico. Pred seboj je tedaj uzrl bajno bogastvo, sijajne dragulje, zlatnike, izpreminjaste in drage tkanine.

Naš mladi prijatelj je šel nekoliko zmeden na plan, skrbno je zaklenil vrata ter se približal črnemu gradu. Zopet je srčkani svetli ključek pokazal dobro voljo. Vrata so se na stežaj odprla.

Pri tej priči je radostno vpitje zadnelo po mestu. Prihitela je množica, ki se je zbrala za Tankredom in strmela v zevajoči grajski vhod. Kraljična se je pojavila v zlatem blesku.

Pričele so se veselice. Vsi so slavili Tankreda. Bil je rešitelj. Ah, zlobnega

čarovnika so bili že pozabili in naš junak je srečen ostal v mestu dveh gradov.

Neki večer pa, ko se je bil že navečičal brezdelice in pohajkovanja, je zamišljeno ogledoval svoj ključek. Nepremagljivo se je domislil zaklada, ki ga je bil videl v svetlem gradu, belem ko sladkor, ko sneg ali mleko.

Če bi si vzel nekoliko tega bogastva? Saj na vse zadnje bi bilo to le pravična nagrada za njegov junaški čin!

Nekaj dni se je skušal upirati tej skušnjavi, ali naskakovala ga je čedalje bolj! In na ta način je v viharni noči Tankred ostavil princesino palačo in se skrivaj splazil do vhoda v beli grad. Z drhtečo roko je odklenil vrata, jih zaklenil za seboj ter obstal sam sredi bajne bogatije. Prižgal si je svečo in si natlačil žepe z vsem, kar je našel dragocenega in neprecenljivega. Ko pa si je napolnil še veliko vrečo, je sklenil pobegniti in se vrniti v svojo

deželo. Ljubki smehljaj mu je izginil z obraza, sedaj je bil samo še tat, ostuden zmikav!

Hotel je odkleniti vrata, da bi stopil na plan, a navzlic vsemu naporu ključavnica ni bila več pokorna njegovemu ključku! Ah, zakaj ni pustil vrat odklenjenih! Sedaj je ujet v pasti! Viline besede so mu spet prišle na pamet, občel ga je strah, sedel je na vrečo, kjer je bila shranjena njegova tatvina, in se bridko razjokal...

Zjutraj je pricesina straža zasledila tatú. Sodili so ga in zaprli v črni grad. Ondi je mogel dolgo razmišljati o posledicah svojega dejanja. Dobil je bil čudežno orodje za dobra dela; ko pa ga je uporabil za zlo, se je obrnilo proti njemu in ga pogubilo.

Poslej bo živel v vlažni, mrzli ječi. Hrabrilo ga bo le upanje, da mu kraljična milo odpusti, saj bržkone nikoli ne bo pozabila, kar je storil za njo.

Tankred je globoko obžaloval svoje nepoštено dejanje in kesanje ga je še bolj grizlo kakor kazen, ki so mu jo naložili.

Račun

Mali Milan je slišal nekega dne, da je govoril njegov oče o računih, ki jih je treba plačati. Pa si zmislil on, brihtna glavica, da bi bilo dobro in koristno, že bi tudi on napravil račun za vse tiste malenkosti, ki jih je moral dnevno opravljati za očeka in mamico. Tak račun je hotel predložiti svoji mami. In res, nekega dne je našla mati opoldne poleg svojega krožnika na mizi tale račun:

Mamica dolguje Milančku:	
za nakupovanje v trgovini . . .	Din 4—
za odnašanje pisem na pošto . . .	„ 2—
za to, da je bil vedno priden	
deček	„ 3—
za nakupovanje znamk	„ 4—
skupaj	Din 13—

Milančkova mamica ni rekla nobene, ko je to čitala, in Milanček

je našel zvečer pri svojem krožniku znesek 13— Din.

Zelo zadovoljen je vtaknil denar v žep, toda našel je pri krožniku tudi mamičin račun:

Milan dolguje mami:

za osem let bivanja v njeni hiši . . .	nič
za osem let vsakdanje hrane	nič
za pranje in krpanje perila in obleke	nič
za postrežbo med boleznijo	nič
za vse druge skrbi in težave	nič
za to, da je imel vedno tako dobro	
mamico	nič
skupaj	nič

Milanček je čital ta račun in je molčal. Čez nekaj časa pa je stopil osramočen, z utripajočim srcem k mami in je spustil 13— Din previdno v žep materinega predpasnika.

Tehniki v živalstvu

3. Izdelovalka papirja in graditeljica

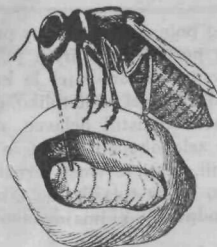
Tisočletja je trajalo, da je izumil človek papir, to neobhodno potrebno snov današnjega in preteklega časa. Zakaj vendar ni že takrat, v pradavnih časih, ko ljudje še niso poznali papirja, temeljito pregledal gnezda tkzv. papirnih ali malih os in se od njih naučil izdelovanja te snovi. Že takrat bi našel v gnezdu celulozo, važno sestavino vsakega papirja. Ta majhna umetnica — osa si gradi iz papirja, ki je tako prožen in močan kakor kitajski svileni papir, kroglasto domovanje za svoj zarod. S kroglico papirnega testa med čeljusti zida s svojo slino prepojene trakove lastnega papirja in jih niza drugega na drugega. Noben veter ali dež ne uniči ali odnese njene močne zgradbice, ki je tako trdna kakor papirnat hišice Japoncev.

Z drugo snovjo zopet zida tako zvana ometna čebela ali znosec. Ta uporabljata, kakor že ime pove, kot gradbeni material malto, majhne kamenčke, pesek in podobno. Vse to z neko tekočino, ki jo izloča, pritrja na stene. Kakor lični okraski so njena drobčkена, na zid nalepljena gnezda.

4. Žuželka s čudežno sesaljško

Najezdnik, neke vrste osa, se preživlja, kakor je znano, samo z drugimi žuželkami, ki jih omami in izsesa. Neka posebna vrsta te ose se pa zadovolji le z ličinkami iz-

vestne vrste hrošča. Ličinka tega hrošča je pa tej roparski živalci zelo težko dostopna, ker živi v notranjščini trdih sadnih semen in jedrc. Na posebno duhovit način pa more osa navzlic temu do žive sladčice; s svojim dolgim bodalstim rilčkom preluknja najprej trdo seme in zbode ličinko, da jo na ta način omami. S tem pa še ni doseгла mnogo, zato čujmo, kaj napravi potem. Svojega rilčka ne potegne takoj nazaj, temveč ga pusti nekako pol ure v istem položaju. V tem času izloča rilček po vsej svoji dolžini neko vosku podobno tekočino, ki se hitro strdi. Na ta način zgradi osa dolgo cev, ki sega od zunanjega oboda do ličinke. Na to cev nastavi svoja usta in izsesa vso sladko vsebino ličinke.

Napis za koroško žaro

na grobu kralja Zedinitelja

Prilagali darove so najdraže
voditeljem junaškim v svete grobe,
da bili priče so rodov zvestobe,
do konca zveste priče, tihe straže.

Najdraže Tebi naša duša daje:
prsti, zemljé slovenske domovine,
da Ti na rahlem vzgljavju te blazine,
Voditelj naš, počivati bo slaje!

Sava Radlč - Mirt

KORUŽNI FRONTNIK SANDI ARNOŠT ADAMIČ

Krog polnoči se je malce predramil in poslušal razburjen pogovor bratov in sester. Vjel je kakšno besedo, razumel pa le toliko, da bodo spet odpustili delavce, da so ljudje zelo obupani in da se bodo pritožili. Mati je vmes tarnala, sestre so jo pa tolažile, da takih ne bodo odpustili, ki imajo veliko družino.

»Vse je mogoče,« se je oglasil najstarejši, Metod. »Prašnikarja so tudi, pa je enajst ljudi družine.«

»Zameril se je ravnatelju, ker ni maral prestopiti v njegovo stranko,« je pojasnila Tinca.

Sandi se je stisnil v skrajni kot — Nace bo kmalu legel k njemu — in že, sanjal o svojih strankah, o tekmi med šohtarji in Marsovc. Nejasno je občutil nevarnost, ki preti rudarjem, in si mislil, da so tega tudi že vajeni in da ni vedno tako hudo, kakor ljudje slutijo. Tudi razne tekme se včasih kaj čudno končajo...

Kmalu je ubežal v sanje, kjer je vselej doživljal čudovite, prelepe stvari, čisto drugačne, kakor mu jih je prinašal dan.

Zjutraj so bratje, ki ravno niso imeli dela, dolgo polegali. Sploh je bilo vse mirno radi očeta, ki se je bil vrnil okrog šestih s šihta. Spal je do globokega popoldneva.

Sandi pa se je zbudil že zgodaj. V drvarnici pod hišo je imel zaboj z zajčki. Brž po deteljo! Poiskal je košek in oškrban srp ter stopil še doli k Črnici pogledat, ali stojijo črnpokčaste postrvi še na svojih mestih v mirnih zatonkih, odkoder so se zaganjale v bistre curke za pijanimi mušicami. Včasih jih je na skrivnem lovil in sicer prav zgodaj zjutraj, ko se ni videlo s ceste k vodi, ali pa za mraka, celo ponoči. Za priboljšek k žgancem...

Danes je pogrešal Korota, s katerim sta zdaj sprta. Skupaj sta hodila po deteljo v prepovedana deteljišča, skupaj lovila prepovedane ribe. Posebno trdna prijatelja si res da nista bila, vezalo pa ju je to, da sta se čutila nekam pametnejša in drznejša od drugih, da sta se zaradi tega lotila stvari, ki bi se jih nihče ne upal. Budno sta se opazovala in skušala prekositi. Poznala sta medsebojne skrivnosti.

Sandi je hotel danes poskusiti srečo sam. Odložil je košek in srp ter pripravil trnek. Močno se je že žorilo izza hribov okoli globeli. Prisluhnil je na cesto: po gorenji cesti so škrtali na ostrem pesku škornji. To so knapje, si je rekel, teh se ne bojim, in zagnal v curek. Takoj je začutil v roki, da je postrv zagrabila črva. Nategnil je in začel

vleči h kraju, kajti morala je biti velika, ker jo je drugače kar vrgel na suho. Med tem, ko si je dal opravka z ujeto ribo, pa ni zapazil rudniškega čuvaja, ki se mu je bližal od zadaj, potihem, s pištolo za

Vse to je opazoval čuvaj, resno in z obžalovanjem. S to ribo je imel zdaj v rokah usodo Kržišnikovih. Lov je rudniški, strogo prepovedan. Čuvajeva služba je težka, zelo težka.

pasom. Črnica je glasno žuborela, tenka meglica je ležala nad njo. Sandi ni slišal vodnega kosa, ki je preplašeno zaščeбетal in švignil tikoma vode pod most. Napeta vrva je rezala vodo v vedno manjših lokih, s spretno potezo jo je nizko čez skalo potegnil na breg v mivko. *Krasna postrv, največja doslej!* Planil je na odskakujočo ribo, jo pokril s telesom, ji izteknil trnek in menil spolzko živalco stlačiti za srajco.

»Sandi! Kaj boš z ribo?« je mirno vprašal. A ta glas je bil kakor grom za dečkova ušesa. »Ali jo boš vrgel nazaj?«

Sandi je trdno pogledal v temne oči. Da, blagohotne so, je ugenil. A noge so se mu začele tresti v kolnih, ker je videl posledice, če bo naznanjen. Potegnil je ribo izza srajce in jo brez besede zavihtel v valove. Med tem, ko si je brisal sluznate roke ob hlače, je malomarno vprašal:

»Ali me boste zatožili, stric?«

»Jaz te ne bom, ampak moja služba,« je rekel resno.

Sandi ni mogel verjeti, da je kaj resnice na vsem, kar zdaj doživlja. Izza hribov zelen dan, ptičje petje v mirnem jutrnjem hladu, kloktanje Črnice čez skale, on sam še skoro v postelji — pa ga že drži usoda za vrat. Kako je to mogoče? — Čuvaj gre le včasih ob vodi, skoro nikoli skozi vas, ampak zunaj ob poljih. To ga je moral kdo izdati. Kdo drugi kakor Koro! Edino on ve...

Obupu se je pridružila zdaj še onemogla jeza in maščevalnost. Od vsega hudega se mu je kar zameglilo in ni se zavedal, da je rekel:

»Kar naznanite me! Kar dajte, saj je vse eno.«

»Tebi je morda vse eno,« je vzrotil čuvaj, »kaj bo pa z očetom, kdo bo odgovarjal za tvojo nepremišljenost, a? Prijel ga je za rame, stresel in videl, da se tatiču kotalijo debele solze po trmastem licu. »Ti si še neumen,« ga je učil. »Če te naznanim, bo težka za vse. Ali pa misliš, da je zame veselo? Name se jeziš, vem, a napačno sodiš.«

Sandi ga je bistro pogledal, ker je rekel »če te naznanim...«

Čuvaj je razumel njegov pogled in kratko prikimal. »Kaj naj zdaj napravim? Ti je žal? Saj ribe prav za prav nimaš, vrgel si jo nazaj in greh ni tako velik. Kaj?«

Sandi je skomignil. Nevihta je šla čezenj, milejši veter piha.

»Ali me je Koro?« je nenadoma vprašal in zapičil pogled v čuvaja.

»Čuvaj se, mali moj, sovražnik in zahrbtnjež sta nevarna, a najhujši je zadnji,« se je čuvaj izognil odgovo-

ru, kajti res mu je bil Koro že sinoči namignil, kje lovi Sandi. »Za enkrat te bom skušal opravičiti pri inženirju. To bodi moja skrb. Če te pa drugič zalotim pri vodi ali če boš kradel premog iz huntov — saj si bil menda sinoči poleg, potem bo utihnilo moje srce in služba, hk, hk...« se je odkašljajal, ker se je nekaj grenkega zgenilo v mehkem srcu. »Pojdi zdaj!« je rekel ostro ter skril mehko. »Naj te z bikovko?« je skoro zakričal, ker je Sandi še pomišljajal, če bi se zahvalil in kako. »Mrha!« je švignil z bikovko za Sandijem, ki je že tekel, vesel in srečen, v breg in izginil na cesto, čez katero je šinil prvi zlati pramen dneva. V rudniški centralni elektrarni je hripavo brlzignila sirena in budila k delu.

Po cesti so priškrtnali škornji tistih, ki so šli na delo. V prijetno hladnočo je počil bič voznika, koleša so zapela delovno pesem. Iz globeli se je vzdignil tih šum, naraščal in se zagnal kakor motor v neprestano brnenje. Zahrib se je lotil dela. Morda enkrat ali dvakrat tedensko, da se je reklo: delamo. Drugače pa kriza. Kupi premoga so razpadali po dolini. Nihče ni maral ali ni mogel kupovati premoga.

Sandi je tekel v znano deteljišče ob Črnici. Pritihotapil se je mimo žitnih polj in začel žeti, hlastno mašiti v košek. A danes mu je šlo vse narobe. Komaj je nekajkrat zamahnil, že se je odnekod oglasil hripavi »hoj-hej!« Že je zagledal kmeta, ki je tekel ob žitu in žugal, malo za njim pa pes volčjak.

Sandi je pograbil košek in srp, prebredel Črnico in bežal. Ko se je malce oddahnil, se mu je zdelo, da

sliši Korota, ki se mu roga z deteljščica v bregu.

Do tega trenutka mu je bil občutek sovraštva neznan, zato ga je pa zdaj prevzelo tem bolj. Prepričan je bil, da ga je izdal Koro in da ne bo nikoli miru pred njim. Bos in mokrih hlač je moral teči po prašni cesti, ker mu je na ta način odleglo, da ni na ves glas zakričal od jeze. Pretekkel je tri brezposelne, ki so šli drug za drugim proti Zahribu, prišedši Bog ve od kod. Spredaj možak s košem, za njim bosonog mladenič z dežnikom, povezanim z vrvcem in obešenim kakor puška, prav zadnji je ves umazan v noge stopical deček njegovih let s sportno čepico do uhljev.

»Pri nas ne bo nič!« je zaklical Sandi in tekkel dalje. Pri fari je odbilo sedmo uro. Do šole časa dovolj. Na sportnem igrišču ob cesti so nogometaši že trenirali. Poglavar si mora ogledati vse. Zavil je na igrišče. Tamkaj je sedel na klopico in se zatopil v opazovanje. Da, to je nekaj zanj! Morda bi se pa še danes spuntal? Tu ni revščine, sonce priseva, ni razmetano in zatohlo kakor doma, kjer še vsi spijo.

Taka žoga, to! Njihova je že povsod zakrpana. In pisani dresi! Na vsak način bo šohtarje pregovoril, da bodo začeli zbirati denar za žogo in drese. Dresi bodo črni in beli s kladivom na prsih.

Da, puntal se bo danes!

Niti opazil ni, da je nedaleč pri sedel Koro in postavil predse zvrhan košek detelje... Pač, zdaj ga je zagledal. Kakor bi ga pičilo, je vstal in pozabil na puntanje. Vzel je svoj košek in napravil okoli Korota lok, da bi se vsemu izognil.

»Ti, počakaj no!« se je oglasil Koro. »V šolo se še ne mudi. Kje imaš pa deteljo?«

Sandi je stisnil zobe in gledal proč. Najraje bi se zapodil vanj, kakor takrat na šohtu, in mu pokazal s krepko pestjo. Hkrati se mu je porodila odločna misel, da se je ustavil in bistro vprašal:

»Kaj, da si me izdal čuvaju?«

»Sem te, ja.«

»In popred kmeta naščuval?«

»Tudi. Zato, ker si me osramotil pred šohtarji, veš.«

»Pa mi boš še nagajal?«

»Še. Za revanžo.« Postavil se je predenj s pestmi v bok in izzivalno premotril Sandija od vrha do tal.

»Rad bi se spet ravsäl? Pridi na šoht, danes se mi mudi v šoto.«

»Seveda, ker si se včeraj puntal.«

»Boš povedal gospodični?« je grenko vprašal.

»Bom. Sploh ti bom povsod nagajal. Zdaj sem poglavar Marsovcov. Napovedujem vam tekmo za nedeljo,« se je napihnil Koro.

»Dobro... Ti pa pridi, kadar hočeš, se bova pomerila za vse, kar si mi prizadel... Izdajalec!« je zaničljivo pihnil Sandi.

»Nabijem vas deset — nula.«

»Vi prinesite koše, da boste nesli gole.«

»Vi...«

Nazadnje sta si pokazala jezik in osle. Sandi bi se bil morda res sprijel s Korofo, saj je temu šlo samo za to, a ga je ura z zvonika opomnila, da mora hiteti v šolo.

Tako sta si napovedala odkrit boj z vsemi sredstvi, lepimi in grdimi. Tekma se je seveda tudi vršila, a so se skregali še pred koncem. Za šohtarske je kazalo slabo,

a imeli so več navijačev, med njimi tudi sodnika. Tako je grozil poraz Marsovcem. V največji sili je eden teh zgrabil žogo in zbežal z njo. Marsovci pa za njim ob zasmehovanju šohtarjev. Ta dogodek je še bolj priostril oba tabora, ki sta si nagajala ob vsaki priliki. Spor so zanesli celo v šolske klopi in če je kje prišlo do tepeža, so bili to šohtarji in Marsovci.

Največ skrbi je imel seveda Sandi, ki svojih ni mogel krotiti. Posrečilo se mu je pa, ko je nekatere izključil, da vsaj izzivali niso, nego samo odgovarjali ter se branili. S tem si je pridobil večino treznjših

dečkov in naklonjenost staršev. — Šohtarji so zbirali denar za žogo in sicer izkupičke za gobe, borovnice in špale, ki so jih skupno nabirali. Kmalu so se postavili z novo žogo, da so se Marsovci tresli od jeze.

Priznati so si morali, da so jih zdaj šohtarji posekali in dobili novih pristašev. Zdelo se je, da je Sandi zmagal tudi to pot. Toda prišlo je drugače. Nevidna roka usode je posegla vmes in določila nekaterim nove naloge, nove cilje, težje in odgovornejše kakor v šolski dobi. Na igriščih so pa zavladali mirnejši časi...

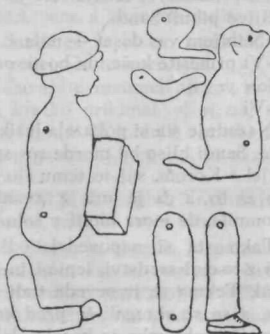
(Dalje prihodnjič.)

Doma izgotovljene igračke

1. Harmonikar z opico

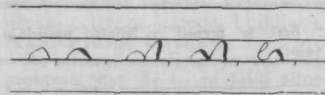
Prerišite posamezne dele na papir in jih primerno poslikajte! Klobuk naj bo zelen, jopič rdeč in hlače modre. Rjava opica pa naj dobi tudi rdeč jopič. Pobarvane dele

nalepite na lepenko, na potrebnih mestih napravite luknjice, vtaknite vanje žebličke in sestavite harmonikarja. Opico privežite na nit, motvoz ali trak.

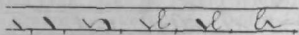
Zvončkarji se uče stenografije

Do zdaj smo se učili srednje znake in njih vezavo. Danes se hočemo naučiti nekaj malih znakov. To so znaki, ki zavzemajo samo polovico prostora med osnovnico in nadčrto ali pa še manj.

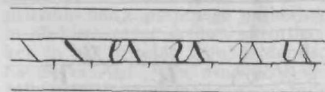

k je popoln polkrog. Začne se s tanko črto na osnovnici, sega do polovice prostora med osnovnico in nadčrto in se konča s senčnico na osnovnici.

Če se senčnica ojači, beremo: ka. Primeri: k, ka, kepa, kapa, deka.

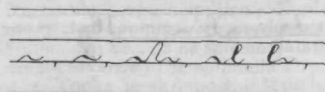

r je senčnata poševna črta, ki sega od sredine prostora med osnovnico in nadčrto do osnovnice, in sicer od leve proti desni. Znak je senčnat, če ga pa hočemo zvezati z a, vsega odebelimo (ojačimo). Primeri: r, ra, reka, red, rad, dere.

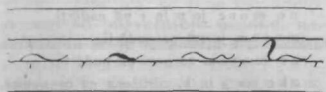
rj je povečan r, ki sega od nadčrte do osnovnice. Če rj ojačim, berem rja. Primeri: rj, rja, Darja, Marja.

Če je rje na koncu besede, samoglasnik e izpustimo, n. pr. perje, Barje.

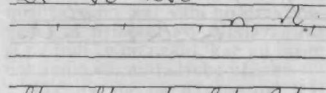
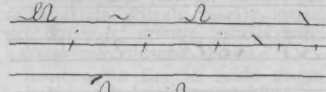
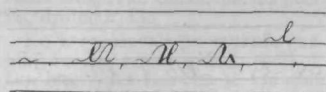
n je vijugasta črta, ki zavzema komaj tretjino prostora med osnovnico in nadčrto. Začne se s tanko črto na osnovnici, v sredini je senčnata, konča pa se zopet s

tanko črto. Naliči torej drugemu delu pisane arabske številke 2. Če senčnico ojačiš, bereš na. Primeri: n, na, namen, Nada, dan.

nj je n, samo nekaj bolj iztegnjen. Če nj ojačiš, bereš nja. Primeri: nj, nja, njen, manj, panj.

Če je nje na koncu besede, samoglasnik e izpustimo. Primeri: padanje, merjenje.

Ponovite samoznake, ki smo se jih naučili v zadnji številki, in se vestno naučite še nastopne samoznake:

ne, nikalnica, se piše n na osnovnici, samoglasnik e se torej izpusti. Če stoji nikalnica ne pred glagolom, se vselej združi z njim v eno besedo. Kadar pa je glagol samoznak, ki se piše na nadčrti, se tudi nikalnica postavi na nadčrto. Primeri: ne dam, ne pada, ne mara, ne bode, ne bodem.

ni pišemo n na nadčrti, torej brez i. »Ne« ločimo od »ni« tako, da je »ne« n na osnovnici, »ni« je pa n na nadčrti.

nisem je ni zvezan s samoznakom sem, torej n in m na nadčrti.

ker je r na osnovnici.

mor(e) je r na nadčrti (končni e se izpusti).

ne more je n in r na nadčrti.

morem je rm na nadčrti.

ne morem so nrm na nadčrti.

ako sta a in k, združena na osnovnici.

ampak sta a in m združena na osnovnici.

Členke, ki smo se jih učili v zadnji številki, pišemo skupaj, če si slede zaporedoma, n. pr. da bi, ne bi, da ne bi, pa ne bi.

Handwriting practice lines for the words 'da bi', 'ne bi', 'da ne bi', and 'pa ne bi'. Each word is written multiple times on a set of three horizontal lines (top, middle, bottom) to practice letter placement and spacing. The words are written in a cursive style.

Berimo: mar nisem dama, ne more me. reka dere, reka ne dere, ne dam, pa ne dam, name kapa, rad dam, ako mam, bi, ampak ne morem, Srb menja denar, nisem nadarjen, ne bi rad karal, nje ne maram karati, Ana ne pere rada, ampak rada bere, dere reka na Barje, ne bode karal ako bode reden, menjam denar.

Beri in prepisi v latinico naslednjo vajo:

Handwriting practice lines for the words 'da bi', 'ne bi', 'da ne bi', and 'pa ne bi'. Each word is written multiple times on a set of three horizontal lines (top, middle, bottom) to practice letter placement and spacing. The words are written in a cursive style.

Napiši še: Nisem, ne padem, bom, ne bom, sem, ne dam, more, ne more, da ne bi, ni, ako, ampak, padanje, ker, pa bi, rja, Neda, Marja, ne maram, bode, merjenje, da bi.

Srečni miklavžki

Nekaj dni pred sv. Miklavžem je dobila Evica Prašnikova naslednje pismo, ki je nosilo njen naslov v zlatih črkah: »Evidi Prašnikovi, učenki četrtega razreda, Ljubljana, dekliški zavod Livada.«

Z velikim veseljem je ves dan prebirala list, ki jo je tako silno presenetil.

»Ljuba Evica! — Pridna si bila vse dolgo leto, rada si ubogala, rada si se učila. Tvoje spričevalo je bilo odlično, bila si svojim staršem čast in veselje. — Vendar Te moram nekaj vprašati: Ali si bila tudi dobra napram svojim součenkam, napram ubogim? — Popravi, kar Ti očita vest. Sicer na veselo svidenje 5. decembra zvečer. — Pozdravlja Te iz nebeških višin

Sv. Miklavž.«

Vest je Evici očitala, da res ni preveč mislila na soogjenke in na revne sošolke. — A vendar, nekaj je pa le pripravila, da bo obdarila in iznenadila svoje tovarišice v zavodu Mando, Savno in Anž. Iz skrinjice je potegnila tri zavojčke, pritrčila nanje majhnega parkeljna in jih hitro zopet skrila v skrinjico, ker so baš pritekale v sobo Manda, Savna in Anž. Na predvečer sv. Miklavža je pa zapazila, da so tudi njene tovarišice skrivale majhne zavoje in da so se pomembno smehljale. Tekla je v šolo, da jih ne bi motila. V razredu je vladalo najveselejše razpoloženje. Pred poukom so se posvetovale, kako bi iznenadile gospo učiteljico: »Kupimo ji lep spomin,« je predlagala Sonja. »Saj veš, da ne smemo dajati dragih stvari,« jo je spomnila Dragica. Tonka je skrivnostno šepnila preko razreda: »St, st, tiho! Predlagam, da prinesemo jutri v šolo velikega črnega parkeljna, iz koša pa bi gledale sladkorne punčke z našimi imeni.« »Da, da,« so veselo

vzklikale součenke. Ko je vstopila gospa učiteljica, se ji je kar zdelo, o čem se posvetujejo učenke, nasmehnila se je in začela s poukom. A misli vsega razreda so kar krožile okoli svetega patrona vseh otrok. Ko je gospa učiteljica izpraševala: »Naštejte mi nekaj lastnih imen,« so naštevale: »Miklavž, Anton, Gabriel, Rafael, Lucifer.« »Zdaj mi povejte nekaj občnih imen.« Učenke so si izmišljevale: »Rep, jezik, parkelj, koš, šiba, oreh, figa, jabolko, mladinska knjiga.«

Učiteljica je zahtevala nekaj skupnih imen. Smejala se je, ko je čula: »Rogovje, dlaka, perje, pecivo, drobnarija.«

Ko je spraševala po snovnih imenih, so naštevale: »Med, sladkor, čaj, lecet itd.« Končno je vprašala po pojmovnih imenih, deklice so odgovarjale: »Strah, veselje, groza, pričakovanje, upanje, razočaranje, kazen, jeza, obljuba, darilo.«

Končno pa jim je rekla gospa učiteljica takole: »Torej dekleta, ne mislite samo, kaj vam bo drevi povedal in prinesel sv. Miklavž. Jaz si pa tudi želim nekaj, kar mi boste naklonile ve, moje ljube učenke.«

»Da, da, da, oh da, da, da! Kaj smemo prinesiti, kaj smemo dati?« je zašumelo in zavrelo po razredu.

»Poslušajte! Tam na severnem koncu mesta živi v stari baraki uboga družinica. Mož nima zaslužka, žena je bolna, otroci gladujejo. Kaj, ko bi jim nesle za Miklavža, kar pač premoremo, mogoče stare čevlje, ponošeno obleko, tople nogavice ali drugo. Vprašajte in prosite doma. Vendar ne silite, ne zahtevajte od staršev. Danes popoldne ob dveh se snidemo v šolski sobi in potem bomo me majhni dobrodelni miklavžki. To je darilo, ki ga pričakujem od svojih dobrih učenk.«

V zavodu je Evica hitro dobila dovoljenje, da se sme udeležiti miklavževanja razreda. »Toda, kaj bom dala? Saj nič nimam. Mamice pa tudi ni tukaj, da bi jo poprosila,« je ugibala Evica, odprla svojo skrinjico in veselo vzkliknila. »Saj tu imam darilca za prijateljice, odstopila jih bom revežem, one pa naj dajo zavojčke, ki so pripravljene zame.« Hitro je odmotala darilca in jih pokazala tovarišicam. Svinčnik, radirka, peresnik. V drugem zavojčku je bilo dehteče milo, v tretjem drobna mladinska knjiga. Hitro so tovarišice potegnile iz svojih skrinjic pripravljena darilca, da jih pokažejo prijateljicam in odstopijo revni rodbini na severnem koncu mesta. Savna je pripravila zavitka čokolade, rožičev in majhno punčko. Manda je izmotala tri zvezke, tri pisane svinčnike in venec fig. Anž pa je pokazala tovarišicam lonček z vsajeno hijacintno čebulico, majhnega miklavžka in zavojček suhih sliv. Radostno so si deklice ogledovale darila in se jim slovesno odrekle. Vsaka je vzela svoje tri zavojčke in hajdi roke v plašč, čepice na skuštrane glave in so že tekle v Evičin razred.

Gospa učiteljica je pravkar ogledovala darila, ki so jih prinesle učenke četrtega razreda z doma: tri pletene jopice, dvanajst parov nogavic, štiri pare čevljev, moški plašč, ojejo, ženski plašč, tri otroške plašče, dekliske obleke, dve deški opravi, povoje, mnogo belega perila za otroke in odrasle, dve rjuhi, blazino s prevlekami, tri punčke, tri mladinske knjige, tri kilograme moke, en kilogram sladkorja, tri vrečice krompirja, dve vrečici fižola, kranjsko klobaso, hleb kruha, suhe slive, krljice, lep kos slanine, piskrček masla. Vse je bilo snažno in lično zavito. Čevlji, obleke, perilo, vse je bilo sicer rabljeno, a skrbno osnaženo in zakrpano. Gospa učiteljica je bila silno vesela in si je skrivaj brisala solze

ginjenosti. Otroci pa so bili srečni. Vsaka je prišla za svoj zavojček, gospa učiteljica pa je dvignila skrivnostno kovčeg.

Po tihih ulicah so prišle na severni konec mesta, ustavile so se pred siromašno barako.

»Počakajte malo, deklice, stopim najprej k sosedu na levo stran veže, na desni stanujejo reveži. Počakajte in bodite mirne, pozneje vas pokličem vse. Zdaj naj gresta samo Sonja in Tanja z menoj.«

Mirno in tiho so čakale učenke pred siromašnim domom. Ko so začule majhen zvonček, so planile v vežo. V temni veži je stal lep, veličasten Miklavž, na vsaki strani je pozvanjal en angel. Beli je držal v levici košarico lecta, jabolk in rožičev, rožasti pa veliko zlato knjigo. — Veličastni Miklavž je potrkal na desna vrata, odprle so se. Učenke so gledale za sv. Miklavžem v borno sobo. Na postelji je ležala slaba žena, za mizo je slo-nel njen mož, otroci so se pa greli za železno pečico, kjer je praske-tala suhljad.

»Joj,« so zaklicali reveži, »Miklavž, sveti Miklavž! Otroci, pokleknite!« — Ubogi, iznenadeni otroci so padli na kolena, sv. Miklavž pa jim je govoril z milim glasom: »Prišel sem z nebeških višin, da vam pomagam. Vem, da niste sami zakrivilili svoje-ga ubožstva, vem, da so otroci dobri, pridni in pošteni, zato vas ho-čem danes razveseliti. Iskal in našel sem dobra človeška srca, ki vam hočejo lajšati gorje, pripeljal sem jih sem v vašo borno kočico. Ven-dar bi preje še rad dobro spoznal vaše otročiče.« Oče je stopil pred sv. Miklavža in solznih oči klical: »Minka, Drejče, Janez, Špela, Ro-zika, Cilka, Tončka.« Po velikosti so se zvrstili pred svetnikom od devetletne Minke do dveletne Cilke. Najmlajša Tončka je pa bila še v povojih in je prestrašeno gledala svetle prikazni.

Sv. Miklavž jih je obdaroval s sadjem in sladčicami, potem se je ozrl na prag in rekel čakajočim deklicam: »Dobri otroci, položite svoje darove na mizo in na klopi.«

Lepo mirno so stopale deklice druga za drugo v sobo in so polagale zavojčke, vrečice in lepenke na mizo in na vegaste klopi. Bolna mamica na siromašni postelji je ihtela od sreče, njenemu možu so se tresle roke od razburjenja, ko je kar naprej ponavljal: »Hvala lepa, hvala lepa.« Otroci so ponavljali očetove besede, mala Cilka je pa kar naprej klicala: »Tala lepa, tala lepa.« Sv. Miklavž je stal v kotu siromašne sobe kakor kip v oltarju, na vsaki strani mu je bil angel, učenke so pa zapuščale druga za drugo borno hišico. Ko je zadnja odšla, je rekel sv. Miklavž revni rodbini: »Revni ste, siromaki, a ne izgublajte poguma, na zemlji so še dobra srca, ki rada pomagajo.« Oče je svetniku poljubil prstan na roki, ta pa mu je rekel: »Glavo gor! Iz najhujše bede so vas rešili otroci. Zdaj pa le pogumno naprej, da boste zopet našli delo. Ako le ne bo uspeha, se obrnite na ta naslov« in sv. Miklavž je izročil bednemu očetu zaprto pismo.

Učenke četrtega razreda so zopet čakale pred siromašno barako. Čez nekaj časa je prihitela gospa učiteljica s Sonjo in Tanjo.

»Gospa, gospa, vi ste se oblekli za Miklavža,« so klicale učenke in obstopile ljubo učiteljico.

»Da, ljubi otroci, jaz sem se oblekla, da bi napravila otrokom nezrečeno nebeško veselje. Nikoli ne bodo pozabili tega prizora v borni domači bajti, naj jih tudi raztepe življenje na vse strani, naj jih tudi napravi borba za kruh in obstanek trde in neusmiljene. Topla iskrica spomina jim bo svetila na življenjski poti.«

»Tanja in Sonja sta pa bili za angela?«

»Da, da« sta zelo ponosno pokazovali součenki.

»Otroci, zdaj pa hitro domov, hitro, hitro! Kmalu se bo začelo mračiti in potem, saj veste, kdo bo v mraku rogovilil po cestih.«

Za vsakim cestnim ovinkom se je poslovalo nekaj deklet, končno je ostala gospa učiteljica sama.

Evica, Savna, Manda in Anž so hitele, kar so jih noge nesle, v zavod Livada. Po hodnikih se je že lovil mrak. Hitro so zbežale proti jedilnici, da bi južnale in se ob enem javile gospe prefekti. A glej, jedilnica je bila zaklenjena in za vrati so rožljale verige. Hitro v kuhinjo. Tam so se zbrale gojenke okoli gospe prefekte. Srebale so stoje toplo kavo in govorile, govorile samo o parkeljnih. Z velikim zanimanjem so poslušale, kar so pripovedovale Evica, Manda, Savna in Anž.

Zvečer so se zbrale vse gojenke zavoda Livade v veliki dvorani. S sten so jim žugali dolgi rdeči jeziki in črni parkeljni. Vsa dvorana je žarela v topli rdeči luči. Ob osmih so prišle gospe učiteljice in učitelji — takoj nato je pa začelo nebeško zvončkljanje na dolgem hodniku. V dvorano so stopali angeli beli, modri in rožasti. Vsak je imel košarico sladčic in srebrn zvonček. Za angeli so korakali dostojanstveno in mirno: sv. Anton, slovanska blagovestnika Ciril in Metod in častitljivi starček sv. Miklavž. Razvrstili so se okoli svetega patrona na gornjem koncu dvorane in sv. Miklavž je govoril, opominjal, blagoslavljal in izpraševal gojenke, angeli pa so jih obdarjali. Ko so stale Evica, Savna, Manda in Anž pred svetim škofom, jim je govoril tako: »Največ veselja ste mi napravile ve, drage gojenke, s svojo darežljivostjo. Posnemale ste mojo lastnost, ki me

je tako visoko dvignila pred božji prestol. Ostanite dobre, radodarne, usmiljene in — srečne boste. Angeli, obdarujte jih v dvojni meri.«

Drugo jutro so imele učenke četrtega razreda zopet mnogo tajinstvenega dela. Vsaka je prinesla za-lepljeno pisemce za gospo učiteljico. Tanja in Sonja sta jih obešali na velikansko pozlačeno šibo. — Evičino pismo se je glasilo:

*»Ljuba gospa učiteljica! Vi ste nam pokazali, kako naj bomo dobre za uboge siromake. Včeraj sem bila zelo vesela in srečna. Obljubljam Vam, da bom vedno rada darjala revežem. Vaša hvaležna učenka
Evica Prašnikova.«*

Kaj so napisale druge učenke, tega Evica ni izvedela, ker gospa učiteljica tajnih obljub ni izdala. Pač pa se je gospa srečno smehljala vsem dobrim in prijaznim besedam, ki so prevrele iz toplih mladih src...

Pogumni deček

Zgodilo se je tole v mestu Phoenixu, v državi Arizona v Ameriki. Sedemletni sinček nekega farmerja (poljedelca) je s svojim pogumom rešil ljubega očeta velike nesreče.

Ta farmer je prodal nekega dne velik del svoje črede. Mali Jack (izgovori: Zek), tako je bilo ime malemu junaku, je radovedno gledal svojega očeta po sklenjeni kupčiji, kako je zadovoljno prešteval dolarške bankovce in se temeljito oddahnil, ko jih je položil lepo urejene v predalček pisalne mize.

Oče je moral nato po opravkih z doma, mati in starejši bratje pa so bili na polju. Mali Jack se je igral pred hišo po mili volji, saj ni bilo nikogar doma da bi mu branil. Ko pa je stopil v hišo po neke igrače, je zapazil, da se širi od štedilnika ogenj z bliskovito maglico na vse strani. Tedaj se je drobnj junaček spomnil oče-

tovih dolarjev. Stekel je skozi plamen v sobo k pisalni mizi, da bi rešil denar. Toda njegove roke so bile prešibke, da bi sunkoma odprle zaklenjeni predal. Ko je videl, da samo z rokami ne bo nič opravil, je stekel po isti poti iz hiše v drvarnico, zagrabil veliko sekuro in se vrnil skozi gorečo kuhinjo v sobo, ki so jo že tudi lizali ognjeni zublji. Na vso moč je udrihal po pisalni mizi in končno v poslednjem hipu vendar razbil miznico. Stisnil je dolarje v svoji mali pesti in zbežal skozi plamen in dušič dim na prosto.

Ko so se vrnili domači, so našli nedaleč od pogorišča malega hrabrega Jacka v globoki nezavesti.

Tako je sedemletni deček postal velik junak, v vseh večjih ameriškanskih časopisih je izšla njegova slika, saj je rešil svojemu očetu težko pridobljeno premoženje.

PAVLIHA

Pripoveduje Pavle Flerè

Pavliha se usmili svoje matere ter opehari peka, da jo nasiti

V teh dneh se mati iznova loti Pavlihe, naj se kaj izuči. »V leta prihajaš,« mu je pravila, »ko bi lahko že sam kaj zaslužil in ne visel samo na meni.« Tako je hodila krog njega in tarnala ter mu s svojimi tožbami polnila ušesa.

Pavliha pa dolgo nič. Šele ko mu začne presedati, reče: »Ljuba mati, saj pravite, da vsakdo leži, kakor si postelje. Pustite me, si že tudi sam kako posteljem.«

»Oh,« vzdihne mati. »Le postelji si, le, ampak povedati ti moram, da že dolgo nisem videla kruha v hiši.«

»Mati,« jo mirno zavrne Pavliha, »to ni odgovor na moje besede. Siromak, ki nima nič, se mora znati tudi postiti; kadar pa ima, se omrsi, kolikor se more. Tako je pač: danes z betom, jutri s psom. Tako je va tudi midva.«

Čeprav pa je Pavliha tako odgovoril materi, mu je šla njena tožba do živega. »Moj Bog, moj Bog!« si zatorej misli. »Kaj naj storim, da potolažim mater? Kje naj dobim kruha, da jo nasitim?«

A ko še tako govori, si jo umisli. Brž se odpravi v bližnje mesto in se zglosi naravnost pri bogatem peku. Stopi v pekarijo in reče gospodarju: »Prijatelj, ali ne bi hoteli poslati mojemu gospodu belih pinc in ržnih hlebcev?«

»Zakaj ne?« odvrne pek. »Za dobro kupčijo sem zmeraj nared. Kar povej, kdo je tvoj gospod in kje stanuje.«

Pavliha si brž namisli ime in kraj ter oboje pove peku. Reče mu še, naj mu da s seboj svojega vajenca, ki naj nosi kruh in prejme od gospoda plačilo.

Ko se tako zmenita, nastavi Pavliha veliko vrečo, da jo nabašejo s kruhom. Najprej spusti Pavliha vanjo velik ržen hlebec; to pa zato, da z njim zakrije luknjo, ki jo je napravil v vrečo. Potem jo pek polni ter šteje in računa, kolik bo izkupiček. S polno vrečo se odpravi Pavliha in pecek na pot.

Komaj zavijeta dobro okrog ogle, potrese Pavliha vrečo in tako odpre luknjo v njenem dnu; skozi luknjo pa pade maslena pinca v blato. »Joj-mene!« vzklikne Pavliha. »Kaj bo zdaj? Takega umazanega kruha ne

smeva prinesiti mojemu gospodu. — Veš kaj,« se obrne k pekcu, »steci s tem kruhom nazaj in naj dá gospodar drugega. Sam te počakam tukaj.«

Fantè se res obrne, ko pa izgine za oglom, pobaše Pavliha vrečo s kruhom ter se skriva v bližnji veži. Tam se potuhne in čaka, kedaj pride mimo kak voznik iz domačega kraja. Ko enega ugleda, mu zaidega svojo vrečo na voz in še sam prisede. Še ne pomisli ne na to, ali ga pek išče ali ne. Doma lepo preda vrečo s kruhom materi in reče: »Mati, le jejte, dokler je kaj! Takle post se prileže.«

Zgodba o otrokih, ki so se morali preobjesti godlje in so bili še tepeni povrhu

V vasi, kjer je živel s svojo materjo Pavliha, so imeli ob kolinah kaj lepo navado. Kdor je klal, so mu prišli v hišo otroci iz vse vasi in gospodar jih je pogostil z godljo.

Živel pa je tam tudi kmet, ki je imel sicer vsega dosti, a je bil skop, da še psu ne bi privoščil kosti. Ko je ta skopuh zaklal prašiča, zaradi sramote res ni mogel opustiti lepe narodne šese ter odreči otrokom godljo, a sklenil je, da jim jo osoli tako, da nikogar ne bo še kedaj mikal v njegovo hišo.

Ko se tedaj zbere v skopuhovi hiši mladina, s katero je bil tudi Pavliha, postavi gospodar na mizo ogromno skledo godlje, dobro zabeljene in pocvirkane. Ko otroci zagledajo tako godljo, se jim zasvetijo oči, v ustih se jim zberejo sline in vsak hiti, da čimprej dograbi žlico in se čim bliže stisne k vabljivi skledi. Nihče pa ne zapazi, da je skopec medtem zaklenil vrata.

Otroci se lotijo godlje, jedo in cmakajo, a ko je skleda že skoro prazna, jo napolni gospodar spet do vrha. Mastna godlja pa otroke kaj kmalu zapahne in zdaj ta zdaj oni hoče odložiti žlico. Komaj pa skopi

kmetič to zapazi — švrk! upili do-jéda po hrbtu, da spet pograbi žlico in se vnovič loti godlje. Najbolj je pazil na Pavliho, ki je poznal njegove muhe; kadarkoli je tedaj videl, da godlja Pavliha zmaguje, ga je urezal s šibo, da se je ubogi jedec kar zvijal.

Tako je skopuh prisilil svoje goste, da so pospravili vso godljo; ali jim je bilo dobro ali ne, za to ni vprašal. Odpre jim vrata, jih spusti in še reče vsakemu: »Le pridi še drugič!«

Otroci pa so stiskali figo v žepu in se zaklinjali, da ne gredo nikdar več k njemu na koline.

Kakor je bilo Pavlihu z godljo posojeno, tako sam vrne skopuhu

Drugo jutro sreča skopec Pavliha in mu reče: »No, dragi Pavliha, kedaj prideš spet k meni na koline?«

»Kadar se bodo vaše kokoši pulile za krmo ter po štiri in štiri kavsale za drobtino kruha,« mu resno odvrne Pavliha.

»Ho, ho,« se zasmeje kmet; »na to boš dolgo čakal.«

»Znabiti pridem, še preden boste spet klali,« se odreže Pavliha ter gre svojo pot. V mislih pa je že sklenil, kako jo zasoli skopuhu.

Res ni dolgo čakal. Kaj kmalu spazi lakomnikove kokoši, ki so prišle na cesto, da bi brskale po prahu. Pavliha je imel takrat že v žepu pripravljene kratke vrvice; vse te poveže v voz; na vsako nit pa na drugem koncu naveže košček kruha. S tem stopi na cesto, dene povezek na tla, razprostre konce s kruhom in začne klicati kokoši: »Pi, pi, pi, ná, ná, ná!«

Kokoši se zgrnejo na cesto, brž najdejo kruh, ta ga pogoltne na tem koncu, ona na drugem, nobena pa svojega zalogaja ne more po-žreti, ker se vse trgajo in pulijo ob povezku. Ker pa tudi nobena že pogoltnenega kosa ne more spraviti iz

grla, se začno zaganjati druga v drugo, se davijo in praskajo, prerivajo po cesti semintja ter prekopicujejo po prahu, da jih je bilo prav smešno videti.

Vinko Bitenc

Sveťa zemlja (Koroška pripovedka)

Mnogo stoletij je že minilo od takrat.

Svobodni kmet Patovščan se je bil pravkar vrnil s slavja na Gosposvetskem polju. Vstoličenje novega vojvode Korotanskega na knežjem kamnu pod Krnskimi gradom se je izvršilo po prastarem običaju. Vojvoda se je moral odkupiti z denarjem, z lisastim volom, z lisasto kobilo in je moral priseči, da bo ljudstvu pravičen vladar, ki bo spoštoval njegov jezik in njegovo vero.

Posestvo Patovščana se je raztezalo po položnem griču. Najrodovitnejše njive, najlepši travniki, razprostirajoči se ob vzožju griča, so bili njegova last. Kolikokrat je Patovščan stal ob belem domu, dvigajočem se med gostimi sadnimi drevesi, in njegovi pogledi so z ljubeznijo objemali rodovitna polja pod seboj.

Tudi danes. Ob njem pa njegova dva sinova, Velimir in Gorazd.

»Veselje je danes v deželi,« je izpregovoril oče. »Slavimo praznik vstoličenja. Novega vojvodo, ki sem se mu bil umaknil s knežjega kamna, je ljudstvo takoj vzljubilo. Le poglejta, kakšne množice se zbirajo ob vojvodskem prestolu.«

Vsa Gosposvetska ravnina je odmevala od vzklikanja množic novemu vojvodi.

»Tudi mi se udeležimo slavja,« je nadaljeval Patovščan, »toda pozneje, proti večeru, ko zagore kresovi. Zdaj bi rad govoril z vama nekaj drugega.«

Tako jih opazi tudi skupuh ter pohiti gledat, kaj je z njegovimi kokošmi. Še preden pa priteče do njih, sliši izza plota Pavlihov glas: »Za koline.«

»Poslušava, oče,« je dejal starejši, Velimir, a mlajši, Gorazd, je molčal in zamišljeno strmel v dolino.

»Star sem že, utrujen,« je spet povzel besedo oče; »mogoče so mi leta že šteta. Z lahkim srcem bom zapustil ta svet, če bom vedel, da bosta vidva, moja sinova, prav tako ljubila in spoštovala to našo zemljo, kakor jo ljubim jaz in so jo ljubili moji pradedi. Poglejta to dolino, ta naš kraj, kako lep je! In danes, na dan, ko smo vstoličili novega vojvodo, ki nam naj bo pravičen knez, je še posebno lepa, ta naša sveta zemlja. Ali mi obljubita, da jo bosta ljubila z vso dušo in, če treba, se tudi borila zanj proti neprijatelju?«

»Obljubiva!« sta hkrati odgovorila sinova. Velimir z odločnim, jasnim glasom, Gorazd pa tiše, zamolklo, s pogledom, obrnjenim v tla.

»Hvala vama, sinova; zadovoljen sem.« In starec je pokleknil, se sklonil in se z ustnicama rahlo doteknil rodne grude.

Čez leto dni je Patovščan umrl. Zagospodaril je starejši sin Velimir.

»Bodita složna med seboj,« je dejal oče na smrtni postelji; »posestvo naj ostane nerazdeljeno. Ti, Velimir, bodi gospodar, tvoja dediščina, Gorazd, pa je dovolj velika v blagu in denarju. Lahko si boš postavil svoj dom.«

Toda brata sta se začela kmalu prepirati. Gorazd se ni zmenil za očetovo poslednjo voljo in je ho-

tel, naj mu brat prepusti tudi polovico posestva.

Velimir ni hotel ničesar slišati o tem. Gorazd je iz kljubovalnosti zasnubil hčer nemškega graščaka in se poročil z njo. Zasovražil je brata in je v trmoglavosti celó zatajil svoj materinski jezik. Družil se je z roparskimi vitezi in jih naščuval proti bratu.

Neke viharne noči so navalili na posestvo mladega Patovščana. Gorazd sam jih je vodil, jezdeč na konju. Bliski so švigali po nebu, grom se je valil med oblaki. Pred silnim nalivom se je tolpa umaknila pod drevesa. Ko je prenehalo liti, so napadalci naskočili grič. Tik pred belim domom pa je zdajci strahovito zagrmelo. Strela je udarila med tolpo, s kletvijo na jeziku se je Gorazd zrušil s konja na tla. Drugi

so se omamljeni razbežali na vse strani.

V jutro so se razmeknili oblaki, sonce je posijalo na Gosposvetsko ravnino, pozlatilo je pobočje griča.

Velimir je klečal ob zogljenem truplu svojega brata. Široka razpoklina je zevala v tleh ob mrtvecu, kakor bi zemlja sama hotela požreti človeka, ki ni bil vreden, da hodi po njej.

»Tvoje maščevanje, mogočni Bog!« je s solznimi očmi vzkliknil mladi Patovščan. Potem je dal na istem mestu zagrebsti truplo nesrečnega Gorazda, ki si je bil sam kriv svoje poti v pogubo.

Rod Patovščanov pa je živel naprej, stoletja niso mogla zatreti njegove jeklene volje. In živi še dandanes in se bori za svoje pravice in lepi, sveti zemlji Korotanski.

Iz mladih peres

Prispevki »Zvončkarjev«

OPLENAC

V belem hramu sredi šume
v tihem grobu Vitez spi...
Vsak večer in vsako jutro
moja misel k Njemu roma,
da jo On blagoslovi.

Mirko Razpotnik

Ne smatraj se za več, kakor si!

(Basen)

Živela sta nekoč dva zajčka, oba sinčeka iste bojazljive matere, ki sta to materino lastnost seveda tudi podedovala. Pred vsakim šumom, pred vsako senco sta prestrašeno zbežala in se dolgo uro nista upala iz skrivališča.

Dobila pa sta nekoč v roke knjigo, ki je opisovala razna junaštva vitezov in junakov. Zmečala ju je ta knjiga in mislila sta, da je njuno poslanstvo izvrševati taka junaštva, kakor so popisana v knjigi. Omislila sta si vsak svojo viteško obleko z oklepom, okoli pasu sta si pripela težek meč in sklenila, da pojdetata na junaške pustolovščine. Poslovila sta se od domačih, ki

so ju kajpada posmehljivo pogledovali, in odšla. Na koncu vasi sta se dogovorila, da odideta vsak na svojo stran in če jima bo sreča mila, se bosta že kje zopet sešla. Rečeno in tudi že storjeno. Poslovila sta se in odšla vsak po svoji poti. Sreča ali nesreča, kakor pač hočete, pa je nanesla, da sta se kmalu potem spet srečala. Toda — joj! Ker sta pozabila doma odložiti plašljivost, sta se drug drugega silno prestrašila in jo takoj jadrno ubrala domov. Šele doma sta se spoznala in osramočena sklenila, da ne pojdetata več po svetu iskat junaških doživljajev...

Anton Maurer

PISMO MIKLAVŽU

*Dragi, dobri naš svetnik,
kmalu Te poslal bo Bog
spet na borno zemljičo
v radost pridnih vseh otrok.*

*Vse dolgo leto veselimo
se na Tvoj preljubi god
in upamo, da nam prineseš
zurhan koš svojih dobrot.*

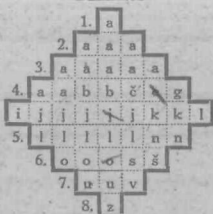
*Polno malho si nabaši
nebeščanskih sladkarif,
na nikogar ne pozabi,
saj Te imamo radi vsi!*

Marica Grudnova

Zastavice za brihtne glavice

1.

DEMANT

Po sredi navzdol in počez: mesto v dravski banovini.

1. soglasnik,
2. del voza,
3. riba,
4. mesna jed,
5. moško ime,
6. del telesa,
7. žensko ime,
8. veznik.

2.

SKRIT PREGOVOR

kad, bor, preja, par, Vid, rep, ar, sejm, del, jež

(Črtaj v vsaki besedi po eno črko!)

3.

ZLOGOVNICA

Iz zlogov

~~z~~-~~o~~-~~ja~~-~~lo~~-~~ž~~-~~ka~~-~~v~~-~~ko~~-~~ko~~-~~lar~~-~~lo~~-~~met~~-~~pa~~
~~ro~~-~~ta~~-~~vor~~-~~bi~~-~~ža~~

sestavi sedem besed s sledečimi pomeni: 1. um, 2. del sveta, 3. del suknje, 4. obrtnik, 5. nadstropje, 6. rastlina, 7. moško ime. — Napiši te besede drugo pod drugo! Kaj čitaš v prvi in tretji navpični vrsti?

paroh, niklar

4.

BESEDNICA

Iz črk

A A A B D D E G I J M N
N O O O R R R R U U V Z

sestavi šest besed, ki pomenujo:

1. moško ime; 2. prometno sredstvo; 3. reko v Jugoslaviji; 4. zamah, sunek; 5. reko v Rusiji; 6. pot. — Ako odsekaš vsaki teh besed prvo črko dobiš nove besede, katerih začetnice dadó ime meseca.

5.

ZNAMENITO SPOROČILO

račun, varuh, bajta, mejaš, sluga, hosta, ladja, vihar, major.

(Iz vsake besede vzemi dve zaporedni črki!)

6.

STEVILNICA

1	veznik,
2 3 1	žensko ime,
4 5 2 6 1	dan,
6 2 7 1 8	cerkv. oblastnik,
3 2 4 7 1	grm,
4 3 1 8 1	padavina,
7 1 8 1 3	prekop,
4 2 6 1 8	mesto na Francoskem,
3 2 7	zdravilo,
5	soglasnik.

Srednja navpična vrsta dá slavno ime.

RESITEV UGANK IZ OKTOBRSE STEVILKE

I. Kraljeva slika: Čuvajte mi Jugoslavijo.

II. Kvadrat: vodoravno in navpično: 1. dinar, 2. Ivana, 3. nakit, 4. Anica, 5. ratar.

III. Dopolnilnica: Arabija, sardina, tvarina, Kobarid, Barbara, Stritar.

IV. Ensčeba: Ma(r)s + i(z) + •bor = Maribor.

VSE UGANKE SO PRAVILNO RESILI:

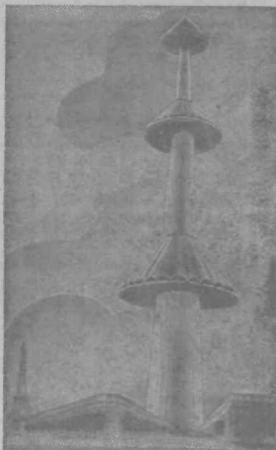
Liljana Rosina, Brežice; Zoran Jerin, Celje; Ivan in Marjan Svoljšakova, Dob pri Domžalah; učenke narodne šole v Kamni gorici; Drago Vidmar, Kapele pri Dobovi; Dorijan Heller, Kranj; Miloš Babič, Miro Krok, Iva Jevnikar, Vilko Perko in Jana Starec, Ljubljana; Bogdana in Samo Pečarjeva, Dušan in Boris Dernovškova, Anica Kleinstein, Rajka Petrovič, Milan Pečovnik in Ljuba Založnik, Maribor; Zorica Ahačič, Novo mesto; gojenci deškega vzgajališča v Ponovičah pri Litiji; Mirko Kovačič, Ptuj; Aldo Humar, Spodnja Šiška pri Ljubljani; Zlatica Jug, Studenci pri Mariboru; Marija in Marta Hrašovčevi, Šmarje pri Jelšah; Metoda Kramar, Velenje; Nada Belšak, Velika Nedelja; Vida Razpotnik, Zidani most; Ivan Rojnik, Slovenjgradec; Marijan Matul, Belovar; Miloš Janžič, Ljubljana; Božica Roševa, Rimske Toplice; Olga Šuštaršič, Rakek.

Stric Matic

s košem novic

Dne 28. oktobra je dočakal šestdeset let pisatelj Ksaver Meško, župnik v Selah pri Slovenjgradcu. Jubilant je poklonil »Mladim srcem«, in »Našim malim« mnogo izvrstnih del, med drugimi »Volka spokornika« in »Poljančevega Cenčka«.

Francozi nameravajo zgraditi za svetovno razstavo, ki se bo vršila v Parizu l. 1937., 2000 metrov visok stolp na peri-

feriji mesta samega. Stolp, za katerega so že vsi načrti odobreni, pa ne bo samo privlačnost za milijone tujcev, temveč bo služil izvrstno tudi v primeru sovražnikovega napada iz zraka v vojni. V višino 2000 metrov ne bodo segali z zemlje nobeni zvoki, ki bi motili radio postajo. Na vrhu bo torej lahko vzorna oddajna in sprejemna radio postaja. Na balkonih, ki bodo štrleli iz stolpa, se bodo lahko dvigala in spuščala letala, saj bodo imela na razpolago 150 m prostora. V primeru napada na Pariz bo lahko startalo z vrha stolpa 70 letal proti sovražni eskadrili, poleg tega pa bo imel vsak balkon še topeve, ki bodo bruhalo ogenj na sovražna letala. Najvažnejše pa je to, da bodo ti balkoni tako visoko nad zemljo, da jih strupeni plini ne bodo nikdar dosegli.

Te dni je prispela na Oplenac, kjer počiva naš Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj, skupina delavcev iz Prnjavora (vrbaska banovina), ki je prehodila peš nad 400 km in prinesla s seboj umetniško izdelano voščenko, ki so jo prižgali nad grobom velikega kralja.

Kakor poročajo iz Burgasa v Bolgariji, so tamkaj imeli letos nenavaden naravni prizor. Številne česnje, ki so začele pred poldrugim mesecem cveteti, so zaradi sončnega in milega jesenskega vremena obrodile sad, ki je zdaj po večini tudi dozorel in ga že obirajo. Tudi najstarejši ljudje v Burgasu se ne spominjajo slične igre narave.

Neki francoski učenjak je preizkusil moč človeških las in je dognal, da vzdrži srednjemočen ženski las obtežitev 178 gramov. Če pomislimo, da raste na človeški glavi okoli 30.000 las, potem mora držati ženska kita obtežitev 5 ton.

Najnovejši predmet med pripomočki za ponesrečence na morju je gondola iz gumi-ja. Gondola ima na vrhu zastavico, da jo že od daleč lahko uzro reševalne ladje, brodolomcu pa krajša neprijetni čas plavanja med morjem in nebom razgled skozi linico, ki si jo brodolomec poljubno odpre ali zapre.

